

بررسی رابطه بین مشارکت والدین درباره پیشرفت تحصیلی دانش آموزان (دختران) در پایه اول ابتدایی

عنایت کریمزاده ^{id} * کارشناس ارشد رشته مطالعات برنامه درسی.

مهديه نوروزی ^{id} کارشناس ارشد رشته مطالعات برنامه درسی.

حسینعلی خیری نیا ^{id} کارشناس ارشد رشته مطالعات برنامه درسی.

عادل ظفری نژاد ^{id} دانشجوی دکتری رشته مطالعات برنامه درسی.

چکیده

این پژوهش به منظور بررسی رابطه بین مشارکت والدین درباره پیشرفت تحصیلی دانش آموزان (دختران) در پایه اول ابتدایی شهر (یاسوج)، با روش تحقیق توصیفی از نوع همستگی انجام گردید. جامعه آماری پژوهش را والدین دانش آموزان دختر مشغول به تحصیل در پایه اول ابتدایی شهر یاسوج که دارای مدرک تحصیلی فوق دیپلم و بالاتر بودند که طبق آمار اداره آموزش و پرورش شهر یاسوج تعداد آنها (۳۰۰) نفر بود و از این جامعه آماری تعداد (۱۶۹) نفر با استفاده از جدول نمونه گیری کرجسی و مورگان با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی خوشه‌ای به عنوان نمونه آماری انتخاب و داده‌های مورد نیاز جمع آوری گردید. روایی پرسشنامه مشارکت والدین توسط متخصصان و اساتید مورد تأیید و پایایی آن با استفاده از روش آلفای کرونباخ برابر مجموع متغیرها ۰/۷۶ به دست آمد. داده‌ها با استفاده از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی (آزمون کولموگوروف اسمیرنوف، ضریب همستگی پیرسون و اسپیرمن)، تجزیه و تحلیل گردید. نتایج به دست آمده نشان داد بین مشارکت والدین در آگاهی از پیشرفت تحصیلی فرزندانشان در مؤلفه‌های (نظارت والدین و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، همکاری والدین و فعالیت‌های مدرسه، ارتباط بین والدین و معلمان در رفتار و عملکرد دانش آموزان)، رابطه معناداری وجود دارد.

کلیدواژه‌ها: والدین، معلمان، مدارس، مشارکت، آموزش و پرورش.

مقدمه

آموزش و پرورش امری است که از دیرباز جزء مهم ترین و اساسی ترین ارکان هر جامعه‌ای بوده است. یکی از عوامل مهم پیشرفت و ترقی جوامع پیشرفته، آموزش و پرورش کارآمد و توانمند آن جوامع می‌باشد. در دنیای امروز که رشد و توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جوامع در گرو گسترش جهان‌شمول و سریع علم و فناوری‌های نوین است، نظام‌های آموزش و پرورش از اهمیت فراوانی برخوردار گردیده‌اند (گوهری، جمشیدی، امین بیدختی؛ ۱۳۹۳). نظام آموزش و پرورش به‌عنوان مهم‌ترین و حساس‌ترین زیر نظام اجتماعی نیازمند مشارکت فعال اعضای جامعه به‌ویژه اولیاء می‌باشد. تافلر آموزش و پرورش قرن بیست و یکم را آموزش و پرورش مبتنی بر دانایی و قوه تفکر می‌داند. گفتنی است که وی بر ضرورت مشارکت در امر آموزش و پرورش در آینده تأکید دارد و می‌گوید، هرگز در طول تاریخ مثل امروز و آینده موضوع ارتباط و مشارکت در امر آموزش و پرورش دارای اهمیت نبوده است. بر همین اساس است که بسیاری از پژوهشگران متوجه این حوزه خطیر و گسترده شده‌اند و در جهت رشد و اعتلای این امر مهم به بررسی عوامل مؤثر بر آن پرداخته‌اند. یکی از این عوامل اثرگذار، مشارکت است. مشارکت و چگونگی تحقق آن، همواره مورد بحث بسیاری از اندیشمندان به‌ویژه در زمینه مدیریت و آموزش و پرورش قرار گرفته است (جهانیان، ۱۳۸۸: ۱۳۰-۱۱۴).

بنابراین آموزش و پرورش به‌عنوان یک سیستم اجتماعی نتیجه فعالیت‌های سه نهاد عمده خانه، مدرسه و جامعه است. نقش و جایگاه مدرسه به‌عنوان مهم‌ترین شاخص جهت آموزش، پرورش و موفقیت دانش‌آموزان انکارناپذیر و حیاتی است، اما نمی‌توان جایگاه والدین و ضرورت مشارکت آن‌ها را نادیده گرفت؛ نقشی حیاتی و تأثیرگذار که بی‌شک بدون مشارکت والدین بخشی از اهداف آموزش و پرورش ناکام مانده و کودکان نیمی از آموزش‌های لازم را دریافت نمی‌کنند (فلیکس، دورباک و شکل؛ ۲۰۰۸). مشارکت خانواده یا اندکی محدودتر مشارکت والدین به مجموعه گسترده‌ای از رفتارهایی که پدر و مادر در ارتباط با تجربیات آموزشی و یادگیری کودکان انجام می‌دهند، اطلاق می‌شود (رحیمی، رسولی فتح‌آباد و زارع، ۱۳۹۸).

توجه بیشتر به تعلیم و تربیت، مهم‌ترین عامل پیشرفت فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی جامعه و خانواده خواهد شد. از آنجایی که امر تعلیم و تربیت و پرورش نیروی انسانی فعال و کارآمد تنها وظیفه مدرسه نمی‌باشد، پس مدرسه یکی از نهادهای تربیتی و آموزشی مهم است که نیازمند مشارکت اولیای دانش‌آموزان و دیگر سازمان‌ها است. خانواده اولین و مهم‌ترین نهاد اجتماعی است که در جامعه‌پذیری و تربیت اجتماعی فرزندان نقش اساسی می‌کند؛ و درباره اهمیت و ضرورت نهاد خانواده در جوامع، متفکران و اندیشمندان، مباحث و موضوعات گوناگونی را مطرح کرده و هر کدام از زاویه‌ای خاص به آن نگریده‌اند و در میان همه سازمان‌ها و نهادهای اجتماعی، خانواده از جایگاه و مرتبه خاصی برخوردار است و به‌عنوان عامل اصلی القای ارزش‌ها و هنجارها شناخته شده که در رشد و تکامل شخصیت فرزندان تأثیرات عمده‌ای دارند (شهریارپور، ۱۳۹۴؛ ۴۸). از ویژگی‌های یک مدرسه مؤثر، مشارکت والدین و جامعه در آن است. در چنین مدارسی خانواده، کودک و جامعه در فعالیتهای آموزش، یادگیری و همچنین فرآیندهای تصمیم‌گیری مدرسه مشارکت دارند. والدین در حقیقت نقش عمده‌ای در تحول تحصیلی ایفا می‌کنند و کمک کردن در تکالیف درسی را رایج‌ترین شیوه مشارکت در نظر می‌گیرند که می‌تواند افزایش عملکرد تحصیلی یا کاهش آن را در پی داشته باشد، این مهم بستگی به کیفیت و نوع مشارکتی دارد که والدین اعمال می‌کنند (دومانت، تراوتوین، نیگی و ناگنگاست^۱، ۲۰۱۴). بانگ^۲ (۲۰۱۵)، نشان داد که کنترل مداخله‌گرایانه والدین باعث تضعیف انگیزه پیشرفت فرزندان و نادیده گرفتن تجربه حل مشکل توسط خود دانش‌آموز می‌گردد که اثرات منفی بر یادگیری می‌گذارد و همچنین باعث ایجاد اضطراب در دانش‌آموز می‌شود. مشارکت والدین، طیف گسترده‌ای از مسائل از قبیل شکل دادن انتظارات در خصوص آینده تحصیلی فرزندان، کنترل و نظارت بر تکالیف، کمک به یادگیری و میزان حضور فیزیکی در مدرسه را در برمی‌گیرد. ماهیت مستقل و گسترده مشارکت والدین به‌عنوان یک متغیر و میزان تأثیرگذاری بالقوه آن در بازدهی آموزشی، می‌تواند یک موضوع آموزشی مؤثر باشد (کاسترو و همکاران^۳؛ ۲۰۱۵). از این رو یکی از اساسی‌ترین متغیرهای تحصیلی که ممکن است تحت تأثیر مشارکت والدین نیز قرار گیرد،

1. Dumont, Trautwein, Nagy, & Nagengast

2. Bang

3. Castro, Exposito-Casas, Lopez-Martin, Lizasoain, Navarro & Gaviria

انگیزه پیشرفت است (وست و سادوسکی^۱؛ ۲۰۱۱؛ زلالی و قربانی ۱۳۹۳). این انگیزه صرف انرژی در تکالیف و چگونگی احساس فرد درباره آن را تحت تأثیر قرار می‌دهد. به‌ویژه انگیزه تحصیلی، انگیزه روان‌شناختی فراگیران است که به تمایل فرد برای رسیدن به هدف‌های تحصیلی اشاره دارد (گارن، متیوس و جولی^۲، ۲۰۱۰). از سوی دیگر کارکرد خانواده، تأمین‌کننده سلامت جسمی و روانی اعضا خانواده است تا از این طریق سلامت جسمی و روحی آن‌ها را تضمین کند. روانشناسان نیز معتقدند والدین نقش مهمی در شکل‌دهی سلامت هیجانی کودکان، خصوصاً در دوران اولیه کودکی اولیه دارند (هادسون^۳، ۲۰۱۳).

بدون شک همه جوامع بشری برای دستیابی به اهداف اجتماعی خویش نیازمند مشارکت همه اعضای آن هستند. مشارکت را فرآیندی توانمندساز خوانده‌اند که موجب تحریک بخشی منابع محلی، به‌کارگیری گروه‌های متنوع اجتماعی در تصمیم‌گیری، درگیری مردم محلی در تعریف مشکلات، جمع‌آوری و تحلیل اطلاعات و اجرای پروژه‌ها می‌شود (افضل‌خانی، پاکروان، ۱۳۹۲: ۱۴۶ - ۱۳۷). مشارکت یک فراگرد سهیم کردن و سهیم شدن در کارهاست، کاری که می‌تواند به صورت‌های مختلف تجلی یابد. پژوهش‌ها نشان می‌دهند مشارکت والدین در امور مدرسه موجب نگرش مثبت والدین نسبت به خود، مدرسه و نقش کادر آموزشی در رشد و تربیت فرزندشان می‌شود (البرزی، ۱۳۸۲). به نظر ویلیام و چاوکین^۴ (۱۹۸۹) چنانچه والدین در سطوح متفاوت مشارکت، مانند تصمیم‌گیری، کار داوطلبانه، کار با کودک در خانه و ... دخالت داشته باشند، پیشرفت فرزندشان بیشتر است. از ویژگی‌های مهم جوامع انسانی برتر، وجود پدیده مشارکت در بین افراد، نهادها و سازمان‌های آن است. مشارکت نوعی احساس همبستگی و تعلق و تلاش میان افراد یک جامعه به‌منظور نیل به‌نظام عادلانه اجتماعی است (گوهری و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۳۳). بیشتر والدین بدون توجه به موقعیت اجتماعی و فرهنگی‌شان به آموزش فرزندانشان خود علاقمندند و در این آرزو مشترک‌اند که بچه‌هایشان در فعالیت‌های آموزشی عملکرد خوبی داشته باشند (شیربیگی، عزیزی، امیری؛ ۱۳۹۴: ۲۱). در این میان

-
1. West & Sadoski
 2. Garn, Matthews & Jolly
 3. Hudson
 4. wiliams & shavkin

مشاركت والدين در آموزش و پرورش، اهميت ويژه‌اي پيدا مي‌كند. شركت دادن اولياء در تصميم‌گيري‌هاي مرتبط با آموزش و پرورش، خصوصاً جنبه‌هايي كه به كار يا سرنوشت فرزندان آنان مربوط است، سبب ايجاد انگيزه آنان به اداره امور مدارس شده و تعهد آنان را نسبت به آن افزايش مي‌دهد (يزدخواستي، پاكروان، ۱۳۸۶: ۴۵).

يكي از مشخصه‌هاي مدارس موفق استفاده حداكثري از مشاركت والدين است. به همين دليل است كه در كشورهاي توسعه يافته، همكاري ميان خانه و مدرسه به صورتي منسجم درآمده و اين دو نهاد، مسئوليت مشترك خويش، يعني تربيت فرزندان جامعه را با همفكري، هماهنگي انجام مي‌دهند. به‌طوركلي سهيم كردن خانواده‌ها موجب افزايش اطلاعات و آگاهي افراد، گسترش مشاركت در ساير زمينه‌هاي اجتماعي، افزايش احساس همبستگي با ساير والدين، احساس يگانگي بيشتر با سازمان، افزايش اعتماد افراد به سازمان‌ها، کاهش هزينه‌هاي فردي و سازماني و افزايش اثربخشي خواهد شد. مشاركت جمعي كليۀ افراد در امور مدرسه نوعي گسترش دموكراسي و مردم‌سالاري را نيز موجب مي‌گردد و هنگامي كه والدين در آموزش فرزندان‌شان شركت كنند، رفتارها و وضعيت تحصيلي دانش‌آموزان تقويت مي‌شود (زنجاني‌زاده، دانايي، سليمي‌نژاد؛ ۱۳۹۱: ۷۱). در نظام آموزشي ايران، اغلب نقش خانواده كمتر از آن است كه انتظار مي‌رود و به دلایلي، در كوشش‌هاي والدين، آن تلاش عمده كه به اهداف تربيتي متوجه باشد تقريباً جايي ندارد. بعضي از اولياء تصور مي‌كنند كه كار تعليم و تربيت را بايد به مدارس واگذار نمود و در هنگام مشاهده رفتار نابهنجار فرزندان‌شان، معلمان و عوامل مدرسه را مقصر مي‌پندارند. واقعيت آن است كه در بيشتر نقاط كشور وقتي موضوع دعوت اولياء به مدرسه پيش مي‌آيد برداشت آنان اين است كه مدرسه به كمك مالي نياز دارد (شيربيگي و همكاران، ۱۳۹۴). مشاركت والدين در امر آموزش و پرورش از اهميت ويژه‌اي برخوردار است؛ بنابراين از مدت‌ها پيش مورد توجه انديشمندان و پژوهشگران زيادي قرار گرفته است. مطالعات نشان مي‌دهد كه دو مفهوم مشاركت والدين و موفقيت تحصيلي دانش‌آموزان با هم رابطه مثبت دارند. زنگك و كاراس گوايلو^۱ در سال ۱۹۹۵ طی انجام پژوهش‌هايي به اين نتيجه رسيدند، زماني كه كودكان از توجه والديني شايسته برخوردار مي‌گردند و از رقابت

طبیعی و معتدل در محیط خانواده لذت می‌برند، یادگیری آن‌ها در مراحل بعدی رشد تسهیل می‌گردد (گوهری و همکاران، ۱۳۹۳).

مشارکت جدی خانواده و مدرسه همیشه مورد توجه متخصصان امر آموزش و پرورش و خانواده‌ها بوده است؛ اما گاهی مواقع عدم شناخت اولیاء از اهداف کارکردهای مدرسه باعث می‌شود ارتباط و همکاری بین خانه و مدرسه به درستی انجام نشود، مشارکت واقعی زمانی صورت می‌گیرد که خانواده در امور مدرسه درگیر شود و مدرسه نیز خانواده را همراه و همیار خود ببیند. در مجموع ارتباط خانواده با مدرسه موجب می‌شود آموزگار درک بهتری از شاگرد پیدا کند و در نتیجه احساس مسئولیت بیشتری در قبال او داشته باشد از طرف دیگر دانش آموز با توجه به ارتباط والدینش با مدرسه، انگیزه بیشتری برای مدرسه رفتن پیدا نموده و این امر خود می‌تواند منجر به افزایش یادگیری شود (احمدی، ۱۳۸۴). همین‌طور میزان پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان تفاوت‌های قابل توجهی با یکدیگر دارد. این تفاوت‌ها به عواملی نظیر رفتارهای ورودی شناختی، ویژگی‌های عاطفی، کیفیت آموزش، حجم کلاس، میزان مشارکت یادگیرنده در یادگیری و انگیزه پیشرفت بستگی دارد (احمدنژاد، ۱۳۷۹). پیشرفت تحصیلی نتیجه تأثیر عواملی چون ویژگی‌های فردی دانش‌آموز، سلامت جسمی و روانی، انگیزش و توانایی فرد، محیط خانه، مدرسه، گروه همسالان و انتظارات معلم و والدین، خاستگاه اجتماعی دانش‌آموز، ساختار آموزشی و ارتباط والدین با مدارس است (گلشنی فومنی، ۱۳۸۵؛ ۱۶۶). پیشرفت تحصیلی همچون بسیاری از پدیده‌ها از ترکیب عواملی چون خانه، مدرسه و جامعه به وجود می‌آید (کیامنش، سیف درخشنده، ۱۳۸۶). مدرسه به‌عنوان نهاد آموزشی و تربیتی، نیازمند مشارکت اولیاء دانش‌آموزان می‌باشد. کارل پاتمن^۱ مطرح می‌کند، تمامی دستاوردهای بشری، حاصل مشارکت شهروندان در امور مختلف اجتماعی بوده است (بولز و دونووان: ۲۰۰۲، ۳۷۳).

پژوهش‌ها نشان می‌دهد که پیشرفت تحصیلی از جمله عوامل و متغیرهاست که وجود آن به نوع و شدت عوامل دیگر چون مشارکت والدین وابسته است. پژوهش بهبودی (۱۳۸۷) نشان داد که هر قدر والدین در مسائل مدرسه فرزندانشان بیشتر مشارکت کنند پیشرفت تحصیلی کودکان افزایش می‌یابد. لواسانی و همکاران (۱۳۸۶) در تحقیق خود

1. Carl Putman

نشان دادند كه درگيري والدين در امر تحصيلي ضرايب معناداري براي پيش‌بيني پيشرفت تحصيلي دانش‌آموزان دارند. تحقيق شماعي‌زاده و احمدي (۱۳۸۷) نشان داد كه آموزش منظم به والدين بر روابط متقابل و خرده‌مقياس‌هاي روابط خانوادگي، انطباق‌پذيري و همبستگي خانواده و پيشرفت تحصيلي فرزندان تأثير مثبت داشته است. يزد خواستي و عباس‌زاده (۱۳۸۶) در تحقيق خود نشان دادند كه هر چه اوليا بيشتر احساس كنند كه مشاركتشان در مدرسه تأثير مثبت دارد، بيشتر مشاركت مي‌كنند. همچنين آن‌ها به اين نتيجه دست يافتند كه دغدغه رواني اوليا در خصوص پيشرفت تحصيلي فرزندان بر ميزان مشاركت آن‌ها تأثير دارد؛ و نيز پژوهش اكبري (۱۳۸۵) و كيامنش و سيف‌درخشنده (۱۳۸۶) نشان داد بين نظارت والدين با پيشرفت تحصيلي رابطه‌اي معنادار وجود دارد.

سيندر و همكاران^۱ (۲۰۰۵) در پژوهش خود به اين نتيجه دست يافتند كه نگرش والدين نسبت به معلم، مدرسه و دوستان در عملکرد تحصيلي كودكان تأثير دارد. نتايج تحقيق دهقانپور و همكاران (۱۳۹۴)، نشان مي‌دهد از بين مؤلفه‌هاي فرهنگ مدرسه فقط تأثير مؤلفه‌هاي مشاركت والدين بر پيشرفت تحصيلي معنادار است. اندازه‌ي مدرسه و فرهنگ مدرسه روي هم‌قادر به تبين ۱۶ درصد از پيشرفت تحصيلي دانش‌آموزان هستند. در همين رابطه مايلز و همكاران^۲ (۲۰۰۳) به اين نتيجه دست يافتند كه رابطه‌اي بين درآمد خانواده و مشاركت در آموزش و پرورش وجود دارد و هر چه خانواده از درآمد بيشتر برخوردار باشد مشاركت مالي و وسايل علمي - آموزشي آن‌ها به مدرسه فرزندان زياد است و اين تأثير بسزايي در فرايند علمي - آموزشي و تفريحي دانش‌آموزان مي‌گذارد. كريستنسون و جان^۳ (۲۰۰۳) به اين نتيجه دست يافتند كه انتظارات والدين از فرزندان تأثير بيشترى بر پيشرفت تحصيلي آن‌ها دارد و همچنين يون و كاسوم^۴ (۲۰۰۸) در پژوهشي به اين نتيجه رسيدند كه مشاركت والدين نقش عمده‌اي در آموزش و پرورش فرزندان دارد و والدين مي‌توانند سطح تعامل، عملکرد تحصيلي و آينده اجتماعي كودكان خود را تحت تأثير قرار دهند. چانگ كونگ و مينگ لي^۵ (۲۰۰۸)؛ در پژوهشي به بررسي نوع و ميزان مشاركت والدين در امور مدارس پرداخته‌اند و دريافتند كه والدين مي‌توانند به چند روش

-
1. Synder & et al
 2. Milis & et al
 3. Christensen and Jan
 4. Yun & Kusum
 5. Cheung Kong & Ming Li

مشارکت داشته باشند؛ همچنین در این پژوهش یافته‌ها از آن حکایت دارند که نمرات دروس دانش‌آموزان به‌طور مستقیم با رفتار مادر و پدر پیش‌بینی می‌شوند؛ به‌عبارت‌دیگر، مشارکت والدین، پیش‌بینی‌کننده موفقیت دانش‌آموزان است.

سان و همکاران^۱ (۲۰۰۹) معتقد هستند عواملی چون فرهنگ‌پذیری خانواده، مشارکت والدین در امور مدرسه و دل‌بستگی فرزندان به خانواده، آموزش مذهبی والدین به فرزندان، آموزش خانوادگی، نظارت و کنترل موقعیت اجتماعی و اقتصادی و تعارض خانواده با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان مرتبط است. فرند و کوک^۲ (۲۰۱۰) گزارش کردند که مشارکت والدین برای آماده‌سازی دانش‌آموزان اهمیت زیادی دارد و یک موضوع کلیدی است و مشارکت والدین باعث بهبود عملکرد مدرسه نیز خواهد شد. مارگارت^۳ (۲۰۱۱) در تحقیق خود به این نتیجه رسید که مشارکت والدین در پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مؤثر است. نتایج پژوهش قلی‌زارعی و همکاران (۱۳۹۵) که با هدف اثربخشی مشارکت والدین، معلم و دانش‌آموزان بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان سال سوم متوسطه به روش آزمایشی انجام گردیده، نشان داد مشارکت والدین و معلمان باعث بهبود عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان شده است. همچنین، اجرای آن باعث بهبود عملکرد دانش‌آموزان پسر گردید، اما در مورد دختران تفاوتی معنادار مشاهده نشد.

در کل امروزه مشارکت جدی خانواده‌ها بیش‌ازپیش احساس می‌شود، زیرا بدون همکاری و توجه لازم والدین پیشرفت کودک با مشکل روبرو می‌شود. آموزش مؤثر در مدارس بدون مشارکت جدی والدین نمی‌تواند به نحو شایسته‌ای صورت پذیرد و ضروری است آموزگاران و مسئولان مدرسه از محیط زندگی، فرهنگ و ارزش‌های حاکم بر آن محیط آگاهی یابند تا بتوانند برنامه‌های آموزشی را با استفاده از تجارب زندگی دانش‌آموزان و با همکاری والدین وی بارور نمایند. لذا با توجه به اهمیت موضوع، پژوهش حاضر به دنبال پاسخ به این سؤالات می‌باشد که:

7. Sun & et al
1. Friend & cook
2. Margaret

اهداف تحقيق

- ۱- تعيين رابطه بين مشاركت والدين و پيشرفت تحصيلي فرزندانشان.
- ۲- تعيين رابطه بين همكاري والدين دانش آموزان و فعاليت‌هاي مدرسه.
- ۳- تعيين رابطه بين ارتباط معلمان و آگاهي والدين از رفتار و عملکرد فرزندانشان.

سؤالات تحقيق عبارت‌اند از:

- ۱- بين نظارت والدين و پيشرفت تحصيلي فرزندانشان رابطه وجود دارد؟
- ۲- بين همكاري والدين دانش آموزان و فعاليت‌هاي مدرسه رابطه وجود دارد؟
- ۳- بين ارتباط معلمان و آگاهي والدين از رفتار و عملکرد فرزندانشان رابطه وجود دارد؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر به روش گردآوری داده‌های تحقیق، توصیفی از نوع همبستگی؛ و در طبقه‌بندی تحقیقات بر اساس هدف به دلیل کاربردی بودن، از نوع پژوهش‌های کاربردی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش، والدين دانش آموزان دختر مشغول به تحصيل در پایه‌ی اول ابتدایی شهر ياسوج که مدرک تحصيلی آنها فوق‌ديپلم و بالاتر بود که تعداد آنها (۳۰۰) نفر بودند و بر اساس جدول نمونه‌گیری گرجسی و مورگان تعداد (۱۶۹) نفر با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای به‌عنوان نمونه آماری انتخاب و داده‌های موردنیاز جمع‌آوری گردید. ابزار جمع‌آوری اطلاعات در این تحقیق برای سنجش مشارکت والدين از پرسشنامه «بررسی رابطه بين مشارکت والدين درباره پيشرفت تحصيلي دانش آموزان (دختران) در پایه اول ابتدایی شهر ياسوج»، استفاده شد. برای گردآوری و تدوین مبانی نظری موضوع و بررسی سوابق پژوهش، از روش کتابخانه‌ای استفاده شد. در این پژوهش برای تحلیل داده‌ها و پی‌بردن به رابطه بين متغیرهای پیش‌بین و متغیر ملاک از روش ضریب همبستگی گشتاوری اسپیرمن و پیرسون استفاده گردید. به‌منظور بررسی توزیع نرمال بودن موانع مشارکت از آزمون کولموگوروف اسمیرنوف (KS)، استفاده شد. برای تعیین روایی پرسشنامه پژوهش، پس از بررسی کتابخانه‌ای و براساس مبانی نظری و آرای اساتید صاحب‌نظر، پرسش‌ها طراحی شد.

پایایی پرسشنامه

پایایی پرسشنامه «بررسی رابطه بین مشارکت والدین درباره پیشرفت تحصیلی دانش-آموزان (دختران) در پایه اول ابتدایی» در جدول زیر آمده است.

$$r_a = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum_{i=1}^k S_i^2}{2 S_x^2} \right)$$

جدول شماره (۱): میزان آلفای کرونباخ متغیرها

متغیرها	تعداد گویه	میزان آلفای کرونباخ
نظارت والدین	6	71/0
همکاری والدین	6	75/0
آگاهی والدین از رفتار دانش آموزان	6	76/0
فعالیت‌های مدرسه	6	77/0
ارتباط والدین و معلمان	6	83/0

روایی پرسشنامه

با توجه به آزمون روایی و همان‌طور که از مقدار آلفای تک تک گویه‌ها و مقدار آلفای کل برمی‌آید، سنجش ما از گویه‌های مناسب انتخاب شده‌اند و با توجه به مقدار آلفای نظارت والدین (۰/۷۴)، همکاری والدین (۰/۷۵)، آگاهی والدین از رفتار دانش آموزان (۰/۷۶)، فعالیت‌های مدرسه (۰/۷۷)، ارتباط با معلمان (۰/۸۳)، گویه‌های تحقیق از روایی بالایی برخوردارند.

جدول شماره (۲): آمار استنباطی: آزمون کولموگروف اسمیرنف برای بررسی نرمال بودن توزیع متغیرهای پژوهش

متغیرها	میزان آزمون کولموگروف اسمیرنف	سطح معناداری آزمون کولموگروف اسمیرنف
پیشرفت تحصیلی دانش آموزان	59/3	0001/0
نظارت والدین	16/1	134/0

متغیرها	میزان آزمون کولموگروف اسمیرنف	سطح معناداری آزمون کولموگروف اسمیرنف
همکاری والدین	28/1	076/0
آگاهی والدین از رفتار دانش آموزان	26/1	086/0
فعالیت‌های مدرسه	25/1	087/0
ارتباط والدین و معلمان	27/1	080/0

این آزمون به مقایسه تابع توزیع تجمعی مشاهده شده با تابع توزیع تجمعی نظری (مورد انتظار) در یک متغیر رتبه‌ای می‌پردازد. به عبارتی در این آزمون، توزیع یک صفت در یک نمونه با توزیعی که برای آن در جامعه مفروض است مقایسه می‌شود. چنانچه سطح معناداری در این آزمون از ۰/۰۵ بزرگ‌تر باشد می‌توان استنباط نمود که توزیع نرمال است؛ و می‌توان در این پژوهش از آزمون‌های پارامتریک استفاده شود. با توجه به آزمون فوق و سطح معناداری همه متغیرها (به جز در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان که بر اساس معیار رتبه‌ای نام‌گذاری و نمره‌دهی شده است)، که بیشتر از ۰/۰۵ است، می‌توان استنباط نمود که: که همه متغیرها از توزیع نرمال پیروی می‌کنند؛ و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان غیر نرمال بوده بنابراین در سؤال اول پژوهش از آزمون همبستگی اسپیرمن و در آزمون سؤال‌های بعدی از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شده است.

سؤال شماره ۱:

۱- بین نظارت والدین و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه وجود دارد؟

جدول شماره (۳): ضریب همبستگی میان نظارت والدین و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	همبستگی پیرسون	آماره همبستگی
نظارت والدین	۲/۶۱	۰/۶۶۵	ضریب همبستگی	۰/۹۰۸
پیشرفت تحصیلی دانش آموزان	۳/۱۹	۰/۶۳۸	معناداری	۰/۰۰۱

بر اساس نتایج حاصله از آزمون ضریب همبستگی اسپیرمن بین مؤلفه نظارت والدین و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه‌ای معنادار وجود دارد لذا فرضیه فوق‌الذکر با قوت

بالا مورد تأیید قرار می‌گیرد چون ضریب معناداری ۰/۰۰۰۱ می‌باشد پس فرضیه با ۹۹٪ اطمینان قابل قبول است.

$r=0/908$ Sig =0/0001

سؤال شماره ۲:

۲- بین همکاری والدین دانش‌آموزان و فعالیت‌های مدرسه رابطه وجود دارد؟

جدول شماره (۴): ضریب همبستگی میان همکاری والدین دانش‌آموزان و فعالیت‌های مدرسه

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	همبستگی پیرسون	آماره همبستگی
همکاری والدین	۳/۳۹	۰/۶۸۵	ضریب همبستگی	۰/۷۶۲
فعالیت‌های مدرسه	۳/۷۵	۰/۷۰۶	معناداری	۰/۰۰۰۱

بر اساس نتایج حاصله از آزمون ضریب همبستگی پیرسون بین مؤلفه همکاری والدین و فعالیت‌های مدرسه رابطه معناداری وجود دارد لذا فرضیه فوق‌الذکر با قوت بالا مورد تأیید قرار می‌گیرد چون ضریب معناداری ۰/۰۰۰۱ می‌باشد پس فرضیه با ۹۹٪ اطمینان قابل قبول است.

$r=0/762$ Sig =0/0001

سؤال شماره ۳:

۳- بین ارتباط معلمان و آگاهی والدین از رفتار و عملکرد فرزندانشان رابطه وجود دارد؟

جدول شماره (۵): ضریب همبستگی بین ارتباط والدین با معلمان رأی آگاهی از رفتار و عملکرد دانش‌

آموزان

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	همبستگی پیرسون	آماره همبستگی
ارتباط معلمان	۲/۷۳	۰/۶۸۶	ضریب همبستگی	۰/۷۸۱
آگاهی والدین از عملکرد فرزندانشان	۳/۳۹	۰/۸۹۴	معناداری	۰/۰۰۰۱

بر اساس نتایج حاصله از آزمون ضریب همبستگی پیرسون بین مؤلفه‌ارتباط معلمان و آگاهی والدین از فعالیت‌ها و عملکرد فرزندانشان رابطه‌ای معنادار وجود دارد لذا فرضیه فوق‌الذکر با قوت بالا مورد تأیید قرار می‌گیرد چون ضریب معناداری $0/0001$ می‌باشد پس فرضیه با 99% اطمینان قابل قبول است.

$r=0/781$ Sig = $0/0001$

بحث و نتیجه‌گیری

از آنجائی که رابطه خانواده و مدرسه تعاملی و دوطرفه است. هر دو نهاد تربیتی باید به نقش خود عمل کنند تا تعلیم و تربیت ثمربخش شوند. وجود معلمان با صلاحیت در مدارس، خلاء وجود پدر و مادر را پر نمی‌کند و وجود والدین توانا و قابل نیز نمی‌تواند جای مدرسه را بگیرد. همکاری و هماهنگی این دو نهاد مهم در یک برنامه واحد و منسجم می‌تواند ثمربخش باشد. شکل‌گیری شخصیت و چگونگی رشد روانی کودکان بیش از همه درگرو عملکرد خانواده و مدرسه است. این دو نهاد اجتماعی است که بزرگ‌ترین مسئولیت را در رشد و تکامل شخصیت کودکان بر عهده دارند. وقتی که رفتار معلمان و اولیای مدرسه و نیز رفتار پدر و مادر و اولیای خانواده با موازین تعلیم و تربیت و روانشناسی کودک و رشد او مطابقت نداشته باشد، سلامت روانی و اجتماعی کودکان به مخاطره می‌افتد. پس در پرتو همدلی و همسویی این دو نهاد مهم آموزشی و تربیتی یعنی خانواده و مدرسه، بسیاری از مشکلات و تنگناهای تعلیم و تربیت حل خواهد شد.

در نتیجه پژوهش حاضر با هدف واکاوی اهمیت مشارکت والدین درباره آگاهی از وضعیت تحصیلی فرزندان خود در پایه اول ابتدایی (دختران) شهر یاسوج انجام شده است؛ که نتایج به‌دست آمده نشان داد رابطه مؤلفه‌های مشارکت والدین (نظارت والدین و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، همکاری والدین و فعالیت‌های مدرسه، ارتباط بین والدین و معلمان در رفتار و عملکرد دانش‌آموزان)، با وضعیت و پیشرفت تحصیلی فرزندانشان معنادار می‌باشد.

یافته‌های سؤال اول پژوهش حاکی از آن است که بین نظارت والدین و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه‌ای معنادار وجود دارد. این یافته پژوهش با نتایج یافته‌های پژوهش کیامنش و سیف درخشنده (۱۳۸۶) که به این نتیجه رسیدند که بین نظارت و انتظارات والدین با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه‌ای معنادار وجود دارد و

کریستنسون و جان (۲۰۰۳) که به این نتیجه دست یافتند که نظارت و انتظارات والدین از فرزندان تأثیر بیشتری بر پیشرفت تحصیلی آن‌ها دارد؛ و همین‌طور سان و همکاران (۲۰۰۹) که در تحقیق خود به این نتایج دست یافتند که مشارکت والدین در امور مدرسه و دل‌بستگی فرزندان به خانواده و نظارت و کنترل موقعیت اجتماعی و اقتصادی و تعارض خانواده با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان مرتبط است، همسو است.

یافته‌های سؤال دوم پژوهش حاکی از آن است که بین مؤلفه‌های همکاری والدین و فعالیت‌های مدرسه رابطه‌ای معنادار وجود دارد. این یافته پژوهش با نتایج یافته‌های پژوهش، فرنند و کوک (۲۰۱۰) که گزارش کردند مشارکت والدین برای آماده‌سازی دانش‌آموزان اهمیت زیادی دارد و یک موضوع کلیدی است و مشارکت والدین باعث بهبود عملکرد مدرسه نیز خواهد شد. همچنین پژوهش بهبودی (۱۳۸۷) نشان داد که هر قدر والدین در مسائل مدرسه فرزندانشان بیشتر مشارکت کنند پیشرفت تحصیلی کودکان افزایش می‌یابد؛ و همین‌طور مارگارت (۲۰۱۱) که در تحقیق به این نتیجه رسید که میزان مشارکت والدین، پیش‌بینی‌کننده موفقیت دانش‌آموزان است، همسو می‌باشد.

یافته‌های سؤال سوم پژوهش حاکی از آن است که بین مؤلفه‌های ارتباط بین والدین و معلمان و رفتار و عملکرد دانش‌آموزان رابطه‌ای معنادار وجود دارد. این یافته پژوهش با نتایج یافته‌های پژوهش، قلی زارعی و همکاران (۱۳۹۵) که با هدف اثربخشی مشارکت والدین، معلم و دانش‌آموزان بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان سال سوم متوسطه به روش آزمایشی انجام گردیده، نشان داد مشارکت همکاری بین والدین و معلمان باعث بهبود عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان شده است؛ و همچنین سیندر و همکاران (۲۰۰۵) که در پژوهش خود به این نتیجه دست یافتند که نگرش والدین نسبت به معلم، مدرسه و دوستان در عملکرد تحصیلی کودکان تأثیر دارد. همسو می‌باشد.

در مجموع در تبیین یافته‌های پژوهش می‌توان گفت که مدرسه یکی از نهادهای تربیتی و آموزشی مهم است که نیازمند مشارکت اولیای دانش‌آموزان است. شاید بتوان گفت مهم‌ترین عامل مؤثر در شکل‌گیری نگرش دانش‌آموزان نسبت به تحصیل خانواده است. اینکه والدین با دانش‌آموزان و درس و تحصیلی او چگونه برخورد کنند و در الگوهای تربیتی خود برای چه نوع رفتارهایی ارزش قائل می‌شوند، یکی از اجزای اساسی در شکل‌گیری نگرش دانش‌آموزان نسبت به تحصیل است. مشارکت والدین می‌تواند

فواید زیادی سوق یافتن امکانات معنوی، علمی، آموزشی و تربیتی و مالی جامعه به مدرسه گردد که در پرتو چنین رویدادی نیروهای انسانی خلاق، ماهر و متخصص به نحو مطلوب پرورش می‌یابند. همچنین موجب شناخت ویژگی‌های روانی دانش‌آموزان، بررسی نارسایی‌های آموزشی و کمک به برنامه‌ریزی و اجرای برنامه‌های آموزشی و کمک به شناخت علل رفتارها و اصلاح آن‌ها شود و یا همان‌طور که در این پژوهش به دست آمد می‌تواند موجب بهبود عملکرد تحصیلی شود. نتایج به‌دست آمده از این پژوهش پیشنهاد می‌کند که جهت بهبود پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان از طریق مشارکت والدین اقدام گردد. ضروری است که نگرش مدیران و تصمیم‌گیران آموزش و پرورش از نظام آموزشی متمرکز و عدم اطمینان به همکاری گروهی و محدود شدن تعامل خانه و مدرسه به مسائل مالی به سمت تلاش برای بازآفرینی و بازسازی جو مدارس از راه برنامه‌ریزی برای تغییر نگرش در محیط و بسترسازی مشارکت همگانی تغییر یابد. بررسی دلایل و زمینه‌های مؤثر بر مشارکت والدین در مدارس و همچنین دلایل دیگر مؤثر بر پیشرفت تحصیلی به‌عنوان موضوعی بر پژوهش‌های آینده مفید به نظر می‌آید.

از آنجایی که مهم‌ترین عامل در ایجاد جلب مشارکت‌های مردمی در آموزش و پرورش آگاه کردن مردم از تمام جوانب مشارکت است. برای این منظور اقدامات زیر پیشنهاد می‌گردد:

۱. شرکت دادن مردم در جلسات عمومی انجمن اولیاء و مربیان.
 ۲. ترغیب خانواده‌ها به شرکت مستمر در کلاس‌های آموزش خانواده.
 ۳. گسترش تبلیغات رادیو و تلویزیونی در این زمینه.
 ۴. استفاده از نقش شوراهای آموزش و پرورش در جهت آگاهی دادن به مردم.
 ۵. دعوت از اولیاء برای حضور مکرر در مدرسه و پیگیری وضعیت تحصیلی فرزندان خود.
 ۶. برپایی نمایشگاهی از حاصل کار دانش‌آموزان و معلمان.
- بنابراین، پیوند و ارتباط مستمر والدین و مربیان آنان را در انتخاب بهترین و مؤثرترین روش‌ها در تأمین نیازها و رفع مشکلات یاری خواهد نمود. از این‌رو، به‌منظور افزایش مشارکت والدین با مدرسه موارد زیر پیشنهاد می‌گردد:

۱. تقویت انجمن‌های والدین و مربیان: انجمن‌ها محمل خوبی برای ایجاد روحیه‌ی تعاون و همکاری است و مدیران مدارس می‌توانند با تکیه بر اصول علمی، فلسفی و مذهبی، انجمن‌های مدارس را تقویت کرده و تصمیمات خود را بر پایه‌ی مشورت استوار سازند.

۲. تشکیل انجمن‌های والدین سازمان‌های مردم‌نهاد: جایی است که والدین می‌توانند خانواده‌هایی با نیازهای مشابه خودشان را ملاقات کنند و به یکدیگر کمک کرده و حمایت‌های عاطفی و نیازهای اطلاعاتی همدیگر را فراهم سازند. در این انجمن‌ها، والدین اجازه می‌یابند تا در قالب یک صدای واحد، نیازها و اهداف مورد نظر انجمن را بیان کرده و با مدیران و رهبران جامعه در میان بگذارند.

۳. برگزاری هم‌اندیشی و کارگاه‌های آموزشی برای والدین: خانواده‌های کودکان دارای نیازهای ویژه برای برخورد درست با محدودیت‌های فرزند خود حتماً باید از آموزش‌های لازم و مستمر بهره‌مند شوند. این آموزش‌ها موجب کاهش مشکلات آنان خواهد شد.

منابع

- احمدنژاد، کارن. (۱۳۷۹). تأثیر فقدان پدر در پیشرفت تحصیلی دانشجویان ابتدایی در استان کردستان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرکزی تهران.
- احمدی، محسن. (۱۳۸۴). روانشناسی پرورش و تربیت کودک، اصفهان، چاپ دوم، انتشارات شهید حسین فهمیده.
- افضل‌خانی، مریم؛ پاکروان، مژگان. (۱۳۹۲). بررسی شیوه‌های بهینه در مشارکت اثربخش اولیاء و مردم در مدارس؛ فصلنامه پژوهش در برنامه‌ریزی درسی (دانش و پژوهش در علوم تربیتی-برنامه‌ریزی درسی) جلد ۲، شماره ۹.
- اکبری، فاطمه. (۱۳۸۵). بررسی نقش آموزش خانواده در آموزش کودکان توسعه از دیدگاه دانش‌آموزان دوره متوسطه شهر آق‌قلا، پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری.
- البرزی، شهلا (۱۳۸۲). روش‌های نوین ارتباط والدین با مدرسه، انتشارات پژوهشکده‌ی خانواده.
- آهی، قاسم؛ منصوری، احمد؛ درتاج، فریبرز؛ دلاور، علی؛ ابراهیمی قوام، صغری. (۱۳۹۵). مدل‌یابی رابطه بین درگیری تحصیلی والدین و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دبیرستانی با توجه به نقش میانجی انگیزش و درگیری تحصیلی دانش‌آموز؛ مجله: دست‌آوردهای روان‌شناختی؛ سال بیست و سوم - شماره ۲، ۹۰ - ۶۹.
- بهبودی، هایده. (۱۳۸۷). اهمیت مشارکت والدین در فعالیت‌های مدرسه؛ تعلیم و تربیت استثنائی؛ شماره ۸۷، ص ۷۰ - ۶۵.
- جهانیان، رمضان. (۱۳۸۸). استراتژی‌های توسعه مشارکت در واحدهای آموزشی از دیدگاه مدیران مدارس، مجله تحقیقات مدیریت آموزشی، دوره ۱، شماره ۱.
- دهقان پور، آزاده؛ پارسا، عبدالله؛ مهرعلی زاده، یداله. (۱۳۹۴). بررسی رابطه‌ی بین اندازه‌ی مدرسه، فرهنگ مدرسه و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در مدارس راهنمایی و متوسطه دخترانه‌ی دولتی شهر اهواز؛ مجله: علوم تربیتی، شماره ۱۰۰، صص ۹۸ - ۶۷.

- رحیمی، مهدی؛ رسولی فتح آبادی، فاطمه؛ زارع، مریم (۱۳۹۸). تأثیر آموزش مشارکت والدین در انجام تکالیف درسی بر انگیزش پیشرفت و اضطراب مدرسه دانش آموزان؛ مجله روانشناسی مدرسه؛ دوره ۸، شماره ۴/۱۱۱ - ۹۲.
- زنجانی زاده، هما؛ دانایی، مجید؛ سلیمی نژاد، مهدی. (۱۳۹۱). بررسی میزان مشارکت خانواده‌ها در مدارس استان خراسان رضوی و عوامل مؤثر بر آن؛ فصلنامه علمی - ترویجی جامعه‌شناسی آموزش و پرورش؛ جلد ۱، شماره ۱.
- شماعی زاده، پروین؛ احمد، سید احمد. (۱۳۸۷). تأثیر آموزش منظم به والدین بر روابط خانوادگی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان فلاورجان؛ پژوهش در برنامه‌ریزی درسی (دانش و پژوهش در علوم تربیتی برنامه‌ریزی درسی)، دوره ۲۲، شماره ۱۸ - ۱۷، صص ۱۸۶ - ۱۶۵.
- شهریارپور، مریم (۱۳۹۴). ارتباط خانه و مدرسه و چگونگی همکاری اولیا با معلمان، سومین همایش ملی مدرسه فردا، چالوس: <https://civilica.com/doc/403319>
- شیربگی، ناصر؛ عزیزی، نعمت‌اله؛ امیری، شیلا. (۱۳۹۴). واکاوی مفهوم "مشارکت و مداخله در آموزش فرزندان" از دیدگاه والدین و معلمان؛ مجله علوم تربیتی دانشگاه شهید چمران اهواز، جلد ۲۲، شماره ۲.
- قلی زارعی، مهدی؛ سهرابی، نادره؛ سامانی، سیامک. (۱۳۹۵). اثربخشی طرح مثلث موفقیت در افزایش عملکرد تحصیلی دانش آموزان؛ رهیافتی نو در مدیریت آموزشی؛ شماره ۲۸، صص ۳۹ - ۲۷.
- کیامنش، علیرضا؛ سیف درخشنده، سعید. (۱۳۸۶). بررسی رابطه ادراک از زمینه خانوادگی و مدرسه‌ای با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پسر پایه سوم دبیرستان‌های شهر اردبیل؛ فصلنامه علمی - پژوهشی روانشناسی دانشگاه تبریز، سال دوم، شماره ۶.
- کیوان زاده، محمد؛ کیوان زاده، هدیه؛ غلامعلی لواسانی، مسعود؛ سعید اردکانی، سعید؛ رجبی پور میدی، علیرضا. (۱۳۸۶). رابطه فعالیت تحصیلی، انگیزه پیشرفت، هوش هیجانی و متغیرهای بافتی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان؛ فصلنامه روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران، سال سی و هفتم، شماره ۱، صص ۹۷ - ۷۳.
- گلشنی فومنی، معصومه. (۱۳۸۵). جامعه‌شناسی آموزش و پرورش، تهران: انتشارات دوران.

گوهری، زهره؛ جمشیدی، لاله؛ امین بیدختی، علی اکبر (۱۳۹۳)؛ شناسایی موانع مشارکت والدین در امور مدارس مقطع ابتدایی شهر سمنان؛ فصلنامه مطالعات برنامه‌ریزی آموزشی: دوره ۴. شماره ۷.

میرکی‌زاده، مهدی؛ ستاری، صدرالدین. (۱۳۹۶). بررسی رابطه مشارکت والدین با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پایه پنجم شهر گرگان؛ مطالعات علوم اجتماعی ایران، سال چهاردهم، شماره پنجاه و پنجم.

یزدخواستی، بهجت؛ عباس‌زاده، محمد. (۱۳۸۶). بررسی عوامل مؤثر بر مشارکت والدین دانش‌آموزان در امور مدرسه‌ای دانش‌آموزان مقطع متوسطه استان آذربایجان شرقی؛ مجله علوم تربیتی و روانشناسی، شماره ۳.

- Bowler, S., & Donovan, T. (2002). *Institutions about Citizen Influence on Government*, B. J. Pol. S. 32, 370 – 390.
- Castro, M. X., pasito- Cassas, E., Lopez – martin, E., Lizasoain, L., Navarro, E., & Gari, L. (2015). *Parent involvement on student academic achievement: A meta – analysis*. Educational Research Review, 38(3), 183–197.
- Cheung Kong, Siu; Ming Li, Kai (2008): *Collaboration between school and parents to foster information literacy: Learning in the information society*; available at <http://www.elsevier.com>.
- Christensen, S; Jane, C. (2003). *Pare education*, web site Dev Development Center For in Formation technology impacts children.
- Dhingra, R.; Manhas, S., and Sethi, N. (2007). *Involvement of Parents in School Related Activities*. J. Soc. Sci., 15(2), 161-167.
- Dumont, H., Trautwein, U., Nagy, G., & Nagengast, B. (2014). *Quality of parental homework involvement: Predictors and reciprocal relations with academic functioning in the reading domain*. Journal of Educational Psychology, 106(1), 144-161.
- Felix, N., Dornbrack, J., & Scheckle, E. (2008). *Parents, homework and socio-economic class: Discourses of deficit and disadvantage in the "new" South Africa*. English Teaching: Practic and Critique, 7, 99-112.
- Friend, M; & Cook, L. (2010). *Interactions: Collaboration skills for school professionals*. (6th Ed.). Columbus, OH: Pearson.
- Garn, M., Matthews, S., & Jolly, J. L. (2010). *Parental Influences on the Academic Motivation of Gifted Students: A Self-Determination Theory Perspective*. Gifted Child Quarterly, 54(2), 263-272.
- Hudson, J. L. (2013). *Parent -child relationships in early childhood and development of anxiety & depress sion*. Encyclopedia on Early Childhood Development.

- Margaret A. M. (2011). *The relation between parent Involvement and student Academic Achievement: parent, teacher and child perspectives*, A thesis for the degree master of science, Ohio University.
- Miles, I; Gurt, J; Zhaojan, E. (2003). *Family income and participation in education*, Journal of European psychology of Education, Vol.24, No.2, pp.263-277.
- Sun Y; Li, Y. (2009). *Post divorce Family Stability and Changes in Adolescents' Academic Performance: A Growth-Curve Model*, Journal of Family Issues, Vol.30, No.11, pp. 1527-39.
- Synder, S. R; schulen berg, J. E. (2005). *Parent beliefs and children's achievement trajectories during the transition to school in Asian American and European American Families International*, Journal of Behavioral development, Vol.29, No.6, pp.505-515.
- West, C., & Sadoski, M. (2011). *Do study strategies predict academic performance in medical school?* Journal of Advances in Medical Education and Practice, 45 (7), 696-703.
- Yun, M; Kusum, S. (2008). *Parents' relationships and involvement: Effects on students' school engagement and performance*, Research in Middle Level education Online, Vol.31, No.10, pp.1-11.